

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság

Kfv. III. 37. 279/2015/8. szám

A Kúria a dr. Hatházi Mónika ügyvéd és dr. Sulyok Ágnes ügyvéd által képviselt (...) felperesnek a (...) jogtanácsos által képviselt Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság alperes ellen vízszennyezési bírság tárgyában hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indított perében a Kecskeméti Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2014. október 29. napján kelt 14.K.27.058/2014/18. számú jogerős ítélete ellen a felperes által 19. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán az alulírott napon megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta a következő

ítéletet:

A Kúria a Kecskeméti Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 14.K.27.058/2014/18. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a Kúria a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 50.000 (ötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak - külön felhívásra - 70.000 (hetvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak helye nincs.

Indokolás

Az Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főfelügyelőség (az alperesi jogelőd) a 2013. szeptember 19. napján módosított 2013. július 13-án kelt 14/4415-18/2013. számú határozatával megváltoztatta az Alsó-Tisza-vidéki Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség (mint elsőfokú hatóság) 80885-2-23/2013. számú határozatát és a felperes jogelődje, a (...) Kft. terhére 2012. évre a (...) Szennyvíztisztító Telepről elfolyó tisztított szennyvízzel az (...) csatornában okozott vízszennyezés miatt 27.351.518 forint vízszennyezési bírságot szabott ki.

A felperes keresetében az alperes határozatának felülvizsgálatát az elsőfokú határozatra kiterjedő hatályon kívül helyezését és új eljárás elrendelését kérte, valamint útmutatásként a türelmi idő 2015. december 31-i időpontban történő meghatározását, egyedi

határértékek előírását 2012. január 1. napjától, valamint a bírság mellőzését. Arra hivatkozott, hogy az elsőfokú hatóságnál 2012. június 25-én egyedi határérték megállapítását kérte az új szennyvíztisztító telep megépítése miatt, kérelmét 2012. augusztus 28-án megismételte, azonban az elsőfokú hatóság a Ket. 29. § (1) bekezdés, 37. § (3) és (5) bekezdés, továbbá 71. § (1) bekezdés megsértésével az eljárást nem indította meg annak ellenére, hogy a felszíni vizek minősége védelmének szabályairól szóló 220/2004. (VII.21.) Korm.rendelet (a továbbiakban: FVR) 19/A. §-a, illetve 19. § (1) bekezdés b) pontja alapján részére egyedi határértékeket kellett volna megállapítani, ugyanis a régi technológiával és csökkent kapacitású üzemmel volt kénytelen dolgozni. A felperes a türelmi idő próbaüzemig való megállapítását is kérte, az elsőfokú hatóság 2012. szeptember 12-ére tárgyalást tűzött ki, ezzel megsértette a Ket. 62. §-át. A felperes vitatta, hogy az FVR 38. § (7) bekezdés a) pontja, illetve (5) és (6) bekezdése alapján a türelmi idő nem meghosszabbítható 2015. december 31-ig. Sérelmezte, hogy a hatóság nem tisztázta a tényállást, és az irányadó jogszabályokat is tévesen alkalmazta. Vitatta a felperes a vízszennyezési bírság számításának rendjét is, arra utalva, hogy számára a türelmi időt meg kellett volna hosszabbítani, és ennek következtében a bírság a megállapítottnak a 3%-a lehetett volna az FVR 39. § (1) bekezdése alapján. Keresetéhez csatolta Pataki Károly igazságügyi szakértő megbízásából készített szakértői véleményét, kérte szakértő kirendelését az egyedi határérték megállapítására. Hangsúlyozta, hogy a szakértői véleményből is kitűnően az egyedi kibocsátási határérték megállapítása az eljáró hatóságok részéről nem lehetőség, hanem kötelezettség volt. A szennyvíztisztító telepen nem rekonstrukciós, karbantartási, hanem építési tevékenységet végeznek, így mind a türelmi idő, mind a kibocsátási határérték körében hozott döntés a felperesre sérelmes. Indítványozta a szakértő tárgyaláson történő meghallgatását is.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét alaptalannak értékelte és elutasította azt. Ítéletének indokolásában a Pp. 339. § (1) bekezdésére, és 339/A. §-ára hivatkozott. Hangsúlyozta, hogy a felperes a hatóságnak a türelmi idő meghosszabbítása iránti kérelmét elutasító döntés ellen bírósági jogorvoslati kérelmet nem terjesztett elő, így nem lehet vitás, hogy a felperes javára a türelmi idő 2015. december 31-ig meghosszabbításra nem került, a határozatban foglalt kibocsátási határértékek betartására volt a felperes köteles 2012 évben. Maga sem vitatta a felperes, hogy az alperesi határozatban szereplő összetevők vonatkozásában a határozatban szereplő határérték-túllépés történt. Kifogásolta ugyanakkor a felperes, hogy az alperes, illetve az elsőfokú hatóság a 2012 júniusában és augusztusában előterjesztett egyedi határérték és hosszabb türelmi idő megállapítása és az üzemeltetési engedély módosítása iránt előterjesztett kérelmei alapján nem indított eljárást.

Hivatkozott az elsőfokú bíróság az FVR 9. § (1), (2) és (3) bekezdésében, 31. § (3) és (2) bekezdésében foglaltakra, és megállapította, hogy a hatóság a bírság kiszabásakor az önellenőrzés adatait vette figyelembe. A keresettel támadott határozat meghozatalakor (2013. július 31. napján) hatályos FVR 38. § (1) bekezdése szerint a vízszennyező anyagok kibocsátásaira vonatkozó határértékekről és alkalmazásuk egyes szabályairól szóló miniszteri rendelet alapján a 19. § (2) bekezdésre figyelemmel megállapított kibocsátási határértékeket - a (2), (5) és (6) bekezdésében foglaltak kivételével - a meglévő létesítményekre legkésőbb 2010. december 31-ig kell teljesíteni (türelmi idő). A kedvezőbb türelmi idő feltételeit az FVR 38. § (5) bekezdése tartalmazza. A jogszabály által meghatározott kedvezőbb türelmi idő alkalmazásának feltétele volt, hogy a felperes teljesítse az FVR 38. § (5) bekezdés a) és b) pontjában írt együttes feltételeket. A felperes azonban sem az a), sem a b) pontban írt követelményeket nem teljesítette, így a hosszabb türelmi idő kedvezménye nem illeti meg.

Megállapította az elsőfokú bíróság, hogy tévesen hivatkozott arra a felperes, hogy a határérték teljesítéséhez szükséges beruházás vízjogi létesítési engedélye 2010. december 31-ig jogerőre emelkedett. Erre vonatkozó bizonyíték a perben csatolásra nem került, és a közigazgatási iratok közt sem lelhető fel. Ezzel szemben az iratokból az volt megállapítható, hogy az elsőfokú hatóság a vízjogi üzemeltetési engedélyt a 2011. május 3-án kelt határozatában adta ki 2013. december 31-ig tartó érvényességgel, amelyben a türelmi idő meghosszabbítására vonatkozó kérelmet elutasította. Az alperes jogelődje a 14/3251-7/2011. számú döntésével a befogadóba bocsátott tisztított szennyvíz összes lebegőanyag tartalma vonatkozásában az elsőfokú határozatot megváltoztatta, egyebekben - köztük a türelmi idő meghosszabbítására vonatkozó kérelem elutasítása tekintetében is - azt helybenhagyta. A másodfokú határozat 2011. október 21. napján kelt, így a jogerőre emelkedése nem következett be az FVR által megszabott határidő előtt. Utalt arra az elsőfokú bíróság, hogy a felperes keresetében maga sem vitatta, hogy az alperes helyesen hivatkozott arra, az FVR 38. § (5) bekezdés b) pontjában írt fentebb idézett követelmények nem teljesültek.

Rámutatott az elsőfokú bíróság, hogy a felperes a bírság mértékét is jogszabálysértőnek találta, de annak jogszabályi indokait nem jelölte meg, így erre vonatkozóan nem állapíthatott meg a bíróság jogszabálysértést. A felperes által csatolt igazságügyi szakértői szakvélemény és annak kiegészítése körében, valamint a felperes szakértő meghallgatása és újabb szakértő kirendelésére irányuló bizonyítási indítványát illetően az elsőfokú bíróság azt állapította meg, hogy a felperes jogi álláspontjának

alátámasztására szolgáló kérdések kerültek megválaszolásra az egyedi határérték megállapításával, annak környezeti hatásaival kapcsolatban. Tekintettel arra, hogy a jelen per tárgya vízszennyezési bírság ügyben hozott határozat felülvizsgálata volt, az egyedi határérték megállapíthatóságának feltételeit a bíróság nem vizsgálhatta, így a bizonyítási indítvány teljesítését mellőzte.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben annak hatályon kívül helyezését kérte, a keresetében foglaltakat fenntartotta. Kérte az alperes kötelezését az egyedi határértékekkel kapcsolatos eljárás lefolytatására és a türelmi idő 2015. december 31-ig történő megállapítására. Arra hivatkozott, hogy a jogerős vízjogi üzemeltetési engedély kiadása után 2012. június 25-én és augusztus 28-án kelt kérelemben bejelentette a felügyelőségnek az általa üzemeltetett szennyvíztisztító üzem tulajdonosának, hogy a létesítési engedély alapján 2000. januárban történt építési terület átadással megkezdődött a telep fejlesztése, új berendezések építése, ami a régi üzem tisztítóberendezései felének elbontásával valósul meg, nyolc oxidációs árokból négyet elbontott, másik négyet más célra - záporvíz tározásra használ, ezért a tisztítótelep kapacitása a felére csökken, így nem tudja tartani az üzemeltetési engedély határértékeit. Kérte az új telep átadás-átvételéig egyedi határérték bevezetését, a türelmi idő meghosszabbítását, az üzemeltetési engedély módosítását. A felügyelőség 2012. július 6-i levelében hibásan és jogellenesen a fejlesztést karbantartásnak minősítette, és a létesítési engedélyben az új telepre kiadott határértékek betartására kötelezte. Mindez további jogsértést vont maga után. Ismertette a 2012. szeptember 12-i egyeztető tárgyaláson történteket, majd azt, hogy két nappal később benyújtott kérelmet, amely cáfolja a felügyelőség álláspontját, és hangsúlyozta, az esetleges vízszennyezési bírság kiszabása jogtalan, ha mégis kiszabnák, az az önkormányzatot és a kivitelezőt terheli, tehát vitatta a konzultáción elhangzott felügyelőségi vélemény helytállóságát.

Kifogásolta a felperes, hogy az alperesi jogelőd kérelmeinek nem tett eleget, azokat nem tekintette egyedi határérték kérelemnek, üzemeltetési engedély módosítása iránti kérelemnek, türelmi idő megváltoztatása iránti kérelemnek, nem folytatta le az eljárást, nem hozott érdemi döntést, súlyos eljárásjogi jogszabálysértést követett el, megsértve a Ket. 29. § (1) bekezdését, 37. § (3), (5) bekezdését, 71. § (1) bekezdését, ami kihatott az érdemi döntésre, ezért a bírságoló határozatot is hatályon kívül kellett volna helyezni. Hangsúlyozta a felperes, hogy az egyedi határértékekhez és a türelmi idő FVR 38. § (5) bekezdés a), aa), bb), b) pontoknak való megfelelésénél nincs szerepe az üzemeltetési engedélynek, hanem a létesítési engedélynek, mert az vonatkozik a 38. §-ban

leírt beruházásra és a KEOP támogatásra. Az üzemeltetési engedély alapján 2013. október 28-án kelt „nyilatkozat” elnevezésű periratának mellékleteként az iratjegyzékben 55. sorszám alatt becsatolásra került. Ezen felül a felperes által benyújtott szakvélemény mellékletei is tartalmazzák az üzemeltetési engedélyt, ezért az ítélet önmagának ellentmond. A létesítési engedélyből szintén megállapítható az a tény, hogy a 38. § (5) bekezdésében hivatkozott beruházás létesítési engedélye jogerőre emelkedett 2010. december 31-ig. Irreleváns, hogy az üzemeltetési engedély 2011. október 21-én kelt, mert nem az üzemeltetési engedélynek kell 2010. december 31-ig jogerőre emelkednie. Vitatta azon alperesi előadást, miszerint az FVR 38. § (5) bekezdés b) pontja nem valósult meg, a kereset és az előkészítő irat is azt tartalmazzák, hogy a KOIk, BOI5, ÖLA kibocsátás vagy koncentrációban, vagy eltávolítási hatásfokban megfelel a jogi előírásnak, azaz a b) pontnak, és a 28/2004. KVVM rendelet 1. számú mellékletének. Hangsúlyozta a felperes, hogy mind az a), mind a b) pontban írt feltételeknek eleget tesz a kibocsátás, melyet az általa csatolt szakvélemény utolsó melléklete is igazol az eltávolítási hatásfok számításával.

A felperes álláspontja szerint az ítélet iratellenes, kirívóan okszerűtlen bírói mérlegelésen és logikai ellentmondást tartalmazó módon történt a bizonyítékok mérlegelése, a tényállás megállapítása. Hivatkozott ezzel összefüggésben kúriai elvi határozatra és korábbi eseti döntésre is.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására irányult, és egyben kérte a felülvizsgálati kérelem tárgyaláson történő elbírálását is.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Kúria álláspontja szerint az elsőfokú bíróság megfelelő alapossággal feltárta és rögzítette ítéletének indokolásában az ügyben irányadó tényállást, és abból az ide vonatkozó jogszabályi rendelkezések alkalmazásával helytálló jogi következtetést vont le.

Kiemeli a Kúria, hogy a felülvizsgálati eljárás során a Pp. 270. § (2) bekezdése és 272. § (2) bekezdése értelmében kizárólag a jogerős ítélet jogszerűsége vizsgálható, a Pp. 275. § (2) bekezdésének megfelelően a felülvizsgálati kérelemmel érintett körben.

A fentiek hangsúlyozását azért tartja különösen szükségesnek a Kúria, mivel a felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet vonatkozásában konkrét jogszabálysértést nem jelölt meg, lényegében a közigazgatási eljárás során és a perben addig kifejtett álláspontját ismételte meg, tényállási adatokat közölt és

sorakoztatott fel, ezért a Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálásakor kizárólag annak tartalmi elemzéséből indulhatott ki.

Szükségesnek tartja azt is hangsúlyozni a Kúria, hogy az elsőfokú bíróság nem alkalmazta, és így meg sem sérthette a Ket. előírásait, a bírósági eljárásra a Pp. szabályai voltak az irányadók.

Az ügy érdemét tekintve rámutat a Kúria az alábbiakra:

Az FVR szerinti kibocsátási határértékek előírása először a 10855-3-4/2005. számú vízjogi üzemeltetési engedélyben történt, mely 2010. december 31-ig volt érvényes. A felperes 2010. december 16-án nyújtotta be a kérelmét az engedély érvényességi idejének 2013. december 31-ig történő meghosszabbítása iránt. Ezen eljárás időtartama alatt kérte a türelmi idő 2015. december 31-ig történő megállapítását. A hatóság a vízjogi üzemeltetési engedélyt 2013. december 31-ig tartó érvényességgel kiadta, azonban a türelmi idő meghosszabbítására vonatkozó kérelmet elutasította.

A felperes önellenőrzési rendszert működtetett a szennyvíz minőségének ellenőrzésére, melyet a felügyelőség elfogadott. A tervezett önellenőrzési mintavételek időpontjai előre bejelentésre kerültek a felügyelőségnél és azok a bejelentett időpontokban meg is történtek - 2011. decemberében, és 2012-ben havi gyakorisággal. A mintavételt és az önellenőrzési vizsgálatokat akkreditált laboratórium végezte. A felügyelőség az önellenőrzési rendszer működtetését elfogadta, a vízszennyezési bírságot az önellenőrzési eredményekre alapozta. A vizsgálati eredmények szerint 2012. évben minden alkalommal határérték túllépések voltak tapasztalhatók.

Az FVR 2. számú melléklet 2.7.1. pontja értelmében az önellenőrzés köteles, folyamatos szennyvízkibocsátó bírságolási időszaka a tárgyév január 1-jétől, a megelőző év utolsó önellenőrzési mintavételi vizsgálat eredménye alapján, a tárgyévi önellenőrzés időpontjáig, majd az azt követő mintavételi időpontig, de legkésőbb a tárgyév december 31-ig.

A bírságolási időszak meghatározása e jogszabálynak megfelelően történt. A hatóságok a bírság számítását az FVR 2. számú melléklete szerint végezték el. A többszörös bírságolás elkerülésének érdekében a 27/2005. KVM rendelet 6. számú melléklete által meghatározott szabályokat alkalmazták. 2012. április 17-től 2012. május 7-ig tartó időszakban az összes foszfor mért koncentrációja 10 mg/l volt, az előírt határérték 5 mg/l, ezért a bírság számításnál alkalmazni kellett a jelentős túllépési szorzót. Erre tekintettel változtatta meg az elsőfokú bírságoló határozatot az alperes jogelődje, és módosította a bírság összegét, 27.351.518 forintra. Mivel az FVR 38. § (1) bekezdése szerinti türelmi idő vége 2010. december 31. volt, így a 2012. évre vonatkozóan a

vízzszennyezési bírságot a megállapított bírság 100%-ában kellett meghatározni.

A felülvizsgálati kérelemben foglaltak kapcsán hangsúlyozza a Kúria, hogy az FVR lehetőséget biztosít települési szennyvíztisztító esetében a türelmi idő vége 2015. december 31-ben történő megállapítására, amelynek feltétele az, hogy a beruházás vízjogi engedélye 2010. december 31-ig jogerőre emelkedjen, vagy a KEOP támogatásról kedvező döntés szülessen, és a tisztított szennyvíz kibocsátásának technológiai határértékkel jellemzett komponensei tekintetében a 28/2004. KVVM rendeletben a koncentrációban, vagy minimális eltávolítási hatásfokban rögzített technológiai határértékek teljesüljenek.

A 27/2005. KVVM rendelet 2. számú melléklet 6. pontja tartalmazza a határértékeknek való megfelelés megállapításával kapcsolatos szabályokat. A jogszabályi előírások alapján tehát a technológiai határértékek teljesülését úgy kell vizsgálni, hogy ha a vízjogi üzemeltetési engedélyben koncentrációban rögzítették a határértékeket, akkor a jogszabály koncentrációban kifejezett technológiai határértékeinek teljesülését kell vizsgálni. Amennyiben az engedélyben a minimális eltávolítási hatásfokban került előírásra a határérték, akkor a jogszabály minimális eltávolítási hatásfokban megadott technológiai határértékhez tartozó koncentráció érték teljesülése a vizsgálandó. A felperes esetében a dikromátos fogyasztás, és a biokémiai oxigénigény komponenseknél koncentrációban került rögzítésre a határérték, tehát azt kellett vizsgálni, hogy a dikromátos oxigénfogyasztás tekintetében teljesült-e a 125 mg/l, biokémiai oxigénigény tekintetében pedig a 25 mg/l jogszabályi technológiai határérték az év folyamán úgy, hogy az FVR 2. számú melléklet 2.7.2.a. pontja is teljesül. Az összes lebegőanyag tekintetében, mivel a határérték minimális eltávolítási hatásfokban került rögzítésre, a minimális eltávolítási hatásfokban rögzített technológiai határértékhez tartozó koncentráció értékek teljesülését kellett vizsgálni, figyelembe véve a határértékeket ki nem elégítő mérési eredmények megengedhető számát. Ezen mérési eredmények alapján helytállónan rögzítette az alperesi hatóság, hogy az FVR 2. számú melléklet 2.7.2.a. pontja szerint kettő lehet az engedélyben előírt követelményeket ki nem elégítő mérési eredmények száma, egy adott szennyezőanyagra vonatkozóan, mely 2012. év tekintetében a biokémiai oxigénigény és az összes lebegőanyag komponensek esetén nem teljesült a technológiai határértékek kielégítése. Dikromátos oxigénfogyasztás esetén két alkalommal biokémiai oxigénigénynél négy alkalommal, összes lebegőigénynél három alkalommal lépte túl a határértéket a tisztított szennyvíz minősége. Helytállónan hivatkozott arra az alperes, hogy a 27/2005. KVVM rendelet 2. számú melléklet 6. pont a. és b. alpontjaiban rögzítettekben előírtaknak együtt kell megfelelni a kibocsátásnak, irreleváns, ha az éves

átlag koncentráció a jogszabályi technológiai határérték alatt marad.

A felperesnek a türelmi időre vonatkozó kérelmével kapcsolatban megállapítható volt, hogy a technológiai határértékekkel jellemezhető komponensek esetén a 28/2004. KVM rendelet szerinti határértékek nem teljesültek 2010-ben. A 2012. évi vizsgálati eredmények alapján sem lehetett a türelmi idő végét a kért határidőben megállapítani, mert nem teljesült az FVR 38. § (5) bekezdés b) pontja. A felperes alaptalanul hivatkozott az FVR 39. § (3) bekezdés alkalmazásának hiányára is, ugyanis arra jogszabályi lehetőség nem volt. A türelmi idő 2010. december 31-én lejárt, meghosszabbítására lehetőség nem volt, a kedvezmény pedig csak a türelmi idő végéig lett volna figyelembe vehető.

Hangsúlyozza a Kúria, hogy a jogszabályi előírások nem adnak lehetőséget a vízszennyezési bírság megfizetése alóli mentesítésre. A bírság számításnál egyedi határértékeket azért nem lehetett figyelembe venni, mivel egyedi határérték egyik komponens esetében sem került megállapításra.

A Kúria a felülvizsgálati kérelemre utalással rámutat arra, hogy a bizonyítékok kirívóan okszerűtlen, iratellenes, logikai ellentmondást tartalmazó mérlegelése valóban alapja lehet a döntés hatályon kívül helyezésének. A Kúria azonban a felülvizsgált jogerős ítéletben ilyen eljárási szabálysértést nem talált. Az elsőfokú bíróság a bizonyítékok Pp. 206. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően, a bizonyítékok helyes mérlegelésével állapította meg a tényállást és ennek alapján helyesen alkalmazta az ügyben irányadó anyagi jogszabályokat.

A Kúria itt jegyzi meg, hogy az előbbiekben megjelölt eljárási szabálysértések hiányában a Pp. 275. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének, a bizonyítékok újraértékelésének helye nincs.

A fentiekre tekintettel az volt megállapítható, hogy az alperes jogelődjének a perben felülvizsgált határozata jogszerű és megalapozott volt, ezért az elsőfokú bíróság keresetet elutasító ítélete nem volt jogszabálysértő, így azt a Kúria a Pp. 275. § (3) bekezdés alapján hatályában fenntartotta.

A felülvizsgálati eljárásban felmerült alperesi perköltség megfizetésére a Kúria a felperest a Pp. 270. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdés szerint kötelezte.

A tárgyi illetékeljegyzési jog folytán le nem rótt az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 50. § (1) bekezdése szerinti felülvizsgálati eljárási illeték viselésére a felperes a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése értelmében köteles.

Budapest, 2015. június 9.

**Dr. Kárpáti Zoltán s.k. a tanács elnöke, Dr. Fekete Ildikó s.k.
előadó bíró, Dr. Kovács Ákos s.k. bíró**